

POZNAŃSKIE
AKADEMICKIE
SEMINARIA
ARCHEOLOGICZNE

Zapraszamy na wykład:

dr Kamil Kopij

Instytut Archeologii UJ

**Retoryczny krajobraz
starożytnego Rzymu:
Widzialność i słyszalność
mówcy na forum publicznym**

14 stycznia 2025 roku, godz. 16:30,
Sala 1.63 (Dziekańska), Collegium Historicum,
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7, 61-614 Poznań

Abstrakt

Publiczne wygłaszanie mów było jednym z najważniejszych przywilejów, ale i obowiązków rzymskich polityków. Nic więc dziwnego, że nauczanie krasomówstwa należało do podstaw starożytnego wychowania, a liczni autorzy tworzyli traktaty retoryczne omawiające tajniki tej sztuki. Wiele aspektów publicznych mów, takich jak ich cel, kompozycja i skład publiczności, było już przedmiotem namysłu wielu badaczy. Jednak do tej pory niewiele uwagi poświęcono innemu aspektowi wystąpień publicznych w Rzymie, który wydaje się istotny: ile osób było w stanie usłyszeć to, co miał do powiedzenia mówca, na tyle dobrze, by móc to zrozumieć? Jak duża część potencjalnego tłumu mogła usłyszeć mówcę? Jak wiele osób mogło widzieć gesty i mimikę mówcy? Jakie były wzajemne relacje przestrzenne między mówcą a słuchaczami? Jakie mogły być zależności między dwoma hipotetycznymi tłumami, gdy na Forum odbywały się dwa zgromadzenia?

W naszych badaniach staramy się odpowiedzieć na te pytania wykorzystując symulacje akustyczne i analizy widoczności, skupiając się na mównicach w starożytnym Rzymie w okresie późnej republiki i wczesnego cesarstwa. Przedmiotem naszego studium są w szczególności rostra vetera, rostra aedis Castoris, rostra Augusti, rostra aedis divi Iulii, Świątynia Kapitołińska oraz Świątynia Bellony na Polu Marsowym.

Tworząc rekonstrukcje tych miejsc braliśmy pod uwagę nie tylko geometrię przestrzeni, ale także właściwości akustyczne materiałów budowlanych. Symulacje akustyczne prowadziliśmy zaś dla trzech różnych poziomów szumu tła: 36, 49 i 55 dBA, aby odzwierciedlić różnorodność krajobrazu retorycznego starożytnego Rzymu. Analizy widoczności oparliśmy zaś na wynikach badań eksperymentalnych, które określają na jaką odległość widoczne są różne gesty i mimika. Wykorzystane metody szacowania wielkości tłumu opierają się natomiast na spostrzeżeniach uzyskanych ze współczesnych obserwacji.

Uzyskane przez nas wyniki pozwalają również na próbę weryfikacji niektórych hipotez tłumaczących przyczyny zmian krajobrazu retorycznego głównego placu Rzymu między okresami późnej republiki i wczesnego cesarstwa.

Kontakt z prelegentem:
k.kopij@uj.edu.pl